

Krótką historia Graffiti (fragment)

Choć w historii sztuki termin „graffiti” oznacza „rodzaj techniki i działania artystycznego, polegający na wyskrobywaniu lub malowaniu słów, znaków, obrazów wprost na ścianach budynków w miejscach publicznych”, potocznie znaczenie tego słowa zawężone zostało do malarstwa farbą w sprayu.

Prekursorem światowego graffiti był pracujący w Nowym Jorku jako goniec, Grek nazwiskiem Demetrius. On jako pierwszy, przy użyciu flamastra, podpisał się nowojorskim metrze pseudonimem TAKI 183, który z racji znacznej mobilności Demetriusa związanej z jego zawodem, zaistniał w całej metropolii.

W 1971 „The New York Times” przeprowadził z TAKI’em 183 wywiad, który niezamierzenie wykreował go na miejskiego bohatera, skutkiem czego przykład z niego zaczęła brać coraz większa liczba nowojorskich nastolatków.

Przełom w historii graffiti nastąpił pod koniec lat 70-tych, kiedy wodoodporne markery zaczęły być zastępowane farbą w sprayu, dzięki czemu litery przy tym samym nakładzie czasu i wysiłku mogły stać się większe i bardziej kolorowe. Wolna powierzchnia malarska na pociągach i metrze gwałtownie skurczyła się, napisy zaczęto przenosić więc na mury i ściany budynków. Pierwszą „galerią graffiti” stały się okolice Mostu Brooklyńskiego.

Wraz ze wzrostem zainteresowania malarstwem na murach i poszerzaniem się palety farb w sprayu, napisy (style) przybierały coraz bardziej wyszukane formy. Ustalił się też pewien kanon konstruowania stylu: można było wyróżnić kontur, wypełnienie (inline), obwódkę (outline) oraz nadające literom wrażenie połysku i trójwymiarowości białe błyski (highlights).

Same litery miały stosunkowo miękkie kształty, przeplatały się ze sobą, a napisy sprawiały wrażenie „nieujarzmionych”, stąd taki sposób konstruowania formy słów nosił nazwę wildstyle’u. Było to typowe dla wczesnego amerykańskiego graffiti. Później, szczególnie po przeszczepieniu graffiti na grunt europejski, do wildstyle’u dołączyły inne rodzaje literactwa – zarówno charakteryzujące się architektoniczną przestrzennością i bryłowatością, jak i geometrycznie uproszczone, sprowadzone do dwóch wymiarów.

Oprócz przybierającego coraz większe rozmiary fantazyjnego literactwa, na ścianach zaczęły pojawiać się także przedstawienia figuralne, czyli charaktery. Zasadniczym elementem integralnej, samodzielnej kompozycji graffiti (piece, pl. wrzutu) pozostał jednak styl, dla którego ewentualne charaktery stanowią ornament.